

In Kaawn Sin Langit Iban Dunya

1 Piyaawn sin Tuhan in langit iban dunya ha panagnaan.^a ² Na, sin way pa baya-baya in dagbus sin dunya malindum in katiluagan niya, wayruun unu-unu timutubu' iban kiyatatabunan sin tubig malawm. Manjari, nalalatag sin kudarat sin Tuhan^b in babaw tubig.

³ Sakali, laung sin Tuhan, "Paawnun in sawa." Na, saruunduun naawn na in sawa. ⁴ Na, pagkita' niya ha ini marayaw, kiyaamuhan siya. Kiyandi sin Tuhan in sawa dayn ha katigidluman, ⁵ ampa niya tiyawag adlaw in sawa, iban in katigidluman tiyawag niya dūm. Manjari, limabay na in hangka-dūm iban hangka-adlaw. Amu yadtu in adlaw hikaisa.

⁶ Na, laung sin Tuhan, "Paawnun in lugal, amu in magbahagi' sin tubig magduwa ha supaya makandi in kiyabutangan nila." ⁷ Na, naawn da in yadtu, amuna in kahinang sin Tuhan ha lugal amu in kimandi sin tubig ha baba' iban ha taas niya. ⁸ Ampa ngiyanan sin Tuhan langit in lugal mamahagi' sin tubig magduwa, amu in ha baba' iban ha taas niya. Manjari, limabay na in hangka-dūm iban hangka-adlaw. Amu yadtu in adlaw hikaruwa.

⁹ Sakali namung na isab in Tuhan, laung niya, "Na, in katān kamu tubig ha baba' sin langit, tipun kamu ha supaya gumuwa' in lupa'." Ampa naawn da in bihadtu. ¹⁰ Na, tiyawag sin Tuhan gumi in katān lupa' gimuwa' dayn ha lawm tubig, iban tiyawag niya isab in katān tubig nagtipun dagat. Kiyaamuhan in Tuhan sin kīta' niya.

¹¹ Ampa namung na isab in Tuhan, laung niya, "Patubuun ha lupa' in katanum-tanaman iban kakahuy-kahuyan, lamud na in katān nagbibigi iban nag-

^a *Piyaawn sin Tuhan. . . ha panagnaan:* makadjari isab *Ha panagnaan amu in piyaawn sin Tuhan in langit iban dunya;* atawa *Ha pagtagna' sin Tuhan nagpaawn sin langit iban dunya.*

^b *kudarat sin Tuhan:* makadjari isab *Rū sin Tuhan* atawa *hangin dayn ha Tuhan* atawa *hangin makusug.*

bubunga." Na, naawn dā in katān ini. ¹² Timubu' na in ginisan tiyanum iban kakahuy-kahuyan, in sasuku' sin nagbibigi iban nagbubunga, pakaniya-pakaniya miyamagad ha pagkahi niya. Na, kiyaamuhan in Tuhan ha manga ini. ¹³ Manjari, limabay na in hangka-dūm iban hangka-adlaw. Amu yadtu in adlaw hikatū.

¹⁴ Namung nagbalik in Tuhan, laung niya, "Paawnun in kasawahan ha kalangitan, ampa kumandi in dūm iban sin adlaw, amu in pamandugahan sin manga adlaw, sin tahun, iban sin musim,^k ¹⁵ iban dumihil kasawahan pa dunya." Na, naawn da isab in yadtu. ¹⁶ Manjari, in kasawahan hīnang sin Tuhan, amuna in landu' masawa magsi'nag ha adlaw, iban in sarang-sarang da in sawa amu in sumi'nag ha dūm. Piyaawn da isab sin Tuhan in manga bituun ha taas langit. ¹⁷ Biyutang sin Tuhan in manga yan ha langit ha supaya makarihil kasawahan pa dunya, ¹⁸ iban sila in kumandi sin sawa dayn ha lindum iban dumā sin adlaw iban dūm. Kiyaamuhan in Tuhan sin nahinang niya. ¹⁹ Manjari, limabay na in hangka-dūm iban hangka-adlaw. Amu yadtu in adlaw hikaupat.

²⁰ Namung

nagbalik in Tuhan, laung niya, "Pahipuun in lawm dagat sin manga tumpukan sin kasattu-sattuwan asibi'-dakula'. Paawnun isab in kamanuk-manukan ha taas langit." ²¹ Na, biya' na hadtu, naawn da in kasattu-sattuwan asibi'-dakula' ha lawm dagat, lamud na in di' hikasipat in laggu' iban makabuga'-buga' iban isab sin kamanuk-manukan. Miyamagad in katān sattuwa iban manuk-manuk ha pagkahi nila. Na, pagkita' sin Tuhan sin manga ini kiyaamuhan siya. ²² Ampa niya iyanugharaan in manga sattuwa iban manga manuk-manuk, laung niya, "Manga sattuwa, pag'anak kamu mataud ha supaya malipat in banus niyu iban mahipu' niyu in karagatan; ampa kamu manga manuk-manuk, subay pasungun in taud niyu." ²³ Manjari, limabay na

^k musim: makadjari. bab manga haylaya.

in hangka-dūm, iban hangka-adlaw. Amu yadtu in adlaw hikalima.

²⁴ Laung sin Tuhan, “Paguwaun dayn ha lupa' in ginisan hayup asibi'-dakula', amu in hayup iipatun iban maadla, iban kaibanan magpananap ha babaw dunya.” Na, biya' na hadtu, gimuwa' da in manga ini. ²⁵ Hīnang sin Tuhan in kahayup-hayupan ha lupa' ini, amu in pakaniya-pakaniya miyamagad ha pagkahi niya. Na, kiyaamuhan in Tuhan pagkita' niya ha manga ini.

²⁶ Ampa laung sin Tuhan, “Hinangun taniyu isab in mānusiya', amu in umanggih iban dumagbus katu'niyu.^d Sila ini in subay makapagdūl-baya' ha manga ista', manga manuk-manuk, iban sin katān ginisan hayup ha babaw sin lupa'.”

²⁷ Na, saruun-duun naawn da in mānusiya' amu in imanggih ha Tuhan. Piyaawn sin Tuhan in mānusiya' ini usug iban babai, ²⁸ ampa sila iyanugharaan, laung kanila, “Pag'anak kamu ha supaya malipat in banus niyu, sambil kamu masaplag ha dunya ampa niyu kagausan pagdūl-bayaan in dunya. Kamu in mag'agi ha kaista'-istaan, ha kamanuk-manukan, iban ha katān buhi' iban naghihibal ha babaw dunya.” ²⁹ Laung pa isab sin Tuhan, “Kitaa niyu ba, in manga tiyanum yan katān amu in sasuku' sin nagbibigi iban nagbubunga, hirihil ku kaniyu kaunun. ³⁰ Sumagawa' in katān dahun tiyanum, hirihil ku pagkaun ha manga kasattu-sattuwanan iban manuk-manuk, damikkiyan ha katān magpananap ha lupa', amu in sasuku' sin nagnanapas.” Na, biya' na hadtu, naagad in manga ini.

³¹ Na, liling sin Tuhan in katān nahinang niya. Kiyaamuhan tuud siya sin kīta' niya ini. Manjari, limabay na in hangka-dūm iban hangka-adlaw. Amuna yadtu in adlaw hikaunum.

2 Naubus na in pagpaawn sin Tuhan ha langit iban dunya, sambil na pa katān luun nila.

² Pag'abut sin adlaw hikapitu, himundung na in Tuhan dayn ha hinang niya, sabab naubus na in katān

^d taniyu, katu'niyu: makadjari isab ta, katu'; atawa namu', kamu'.

nahinang niya. ³ Ampa niya liyaggu' in adlaw hikapitu hīnang niya adlaw hipanglaggu' sin tau kaniya, sabab pag'abut sin adlaw hikapitu himundung na in Tuhan naghinang, ampa himali dayn ha pagpaawn niya sin langit iban dunya.

⁴ Na, bihadtu in pagpaawn sin Tuhan sin langit iban dunya.

In Jambangan Ha Hula' Idin

Ha waktu pagpaawn sin Tuhan Allahu Taala ha dunya iban langit, ⁵ wayruun tiyanum ha babaw sin lupa' iban wayruun pa tau magpajatu sin lupa' pagtanuman, ⁶ sa' na, in babaw lupa' yaun nababasa' sin tubig timutubud dayn ha bulian niya. ⁷ Sakali, kimawa' lupa' in Tuhan Allahu Taala, hīnang niya hambuuk tau.^g Na, ubus ini dīhilan sin Tuhan Allahu Taala napas in tau yaun; amuna in kahinang kaniya hambuuk mānusiya' buhi'.

⁸ Hīnangan sin Tuhan Allahu Taala in tau hambuuk jambangan didtu ha tampal pa subangan, ha hula' pag'yanun Idin, ampa niya piyapaghula' didtu. ⁹ Piyatubu' sin Tuhan Allahu Taala in kaginisan kakahuy-kahuyan, amu in marayaw aturun iban marayaw kaurun in bunga. Iban piyatubu' da isab sin Tuhan Allahu Taala didtu in kahuy makarihil kabuhi' ha tau pakasaumulun ha gi'tungan sin jambangan, damikkiyan da in kahuy makarihil ingat bang unu in mangi'-marayaw.^h

¹⁰ Awn suba' dakula' nag'aanud dayn ha hula' Idin, manubig sin jambangan. Ha liyu sin jambangan ini, nababahagi' in suba' dakula'; ampa nahinang upat in taud sin suba'. ¹¹ Pison in ngan sin muna-muna suba' nag'aanud ha katilibut sin hula' Habila, hula' mataud bulawan, ¹² amu in bulawan marayaw. Awn da isab lana mahamut didtu iban manga palmata. ¹³ Gihon

^g *lupa'*; *tau*: Ha bahasa Hibrani mag'anggil in hurup sin duwa lapal ini.

^h *bang unu in mangi'-marayaw*: makadjari isab *pasal katān unu-unu*.

in ngan sin suba' hikuwa, nag'aanud ha katilibut sin katiluagan hula' sin Kūs.ⁱ ¹⁴ Tigris in ngan sin suba' hikātū, nag'aanud ha tampal pa subangan sin hula' Asiriya, iban Alpurati in ngan sin suba' hikaupat.

¹⁵ Na, piyaruun sin Tuhan Allahu Taala piyapaghula' in tau duun ha jambangan sin hula' Idin. Piyapagbadja' siya iban piyapagtunggu'. ¹⁶ Iban bīssarahan niya in tau, amu agi, "Manjari kaw kumaun bunga sin unu-unu sin kahuy kabayaan mu dī ha jambangan ini; ¹⁷ sa' na, ibut-ibut tuud kaymu, ayaw kaw kumaun bunga sin kahuy makarihil ingat bang unu in mangi'-marayaw.^j Abila kaw kumaun, adlaw da yan magtuy kaw matay."

¹⁸ Sakali naghuna'-huna' in Tuhan Allahu Taala, "Biya' isab bukun marayaw bang tunggal-tunggal da in tau ini. Subay hinangan ku siya hambuuk iban amu in matūp tumabang kaniya." ¹⁹ Hangkan piyūn sin Tuhan Allahu Taala in manga kahayup-hayupan iban sin manga kamanuk-manukan amu in bakas napaawn niya dayn ha lupa', ampa kiyawn pa tau. Piyanganan sin Tuhan Allahu Taala ha tau in manga hayup iban manuk-manuk. Na, unu-unu na in kiyatawag sin tau ha hayup atawa manuk-manuk, amuna in ngan niya. ²⁰ Kiyanganan sin tau in katān hayup iban manuk-manuk. Sagawa' minsan pa bihadtu napaawn na sin Tuhan Allahu Taala in katān makaiban ha tau yaun,^l wala' da piyagbāk niya in matūp tuud tumabang kaniya. ²¹ Hangkan piyatūg sin Tuhan Allahu Taala in tau iban piyahaluk tuud. Sakali, ha sa'bu sin tau nahahaluk kiyawa' sin Tuhan Allahu Taala in hambuuk gusuk niya, ampa tiyaplukan magbalik sin unud in piyagkawaan sin gusuk. ²² Na, hīnang sin Tuhan Allahu Taala hambuuk babai in gusuk sin usug nakawa' niya, ampa in babai ini diyā mawn pa usug. ²³ Na, pasal sin kuyag niya amu in kaiyan sin usug biya' ini, laung

ⁱ Kūs (ha Misuputami): makadjari isab *Sudan*.

^j bang unu in mangi'-marayaw: makadjari isab *pasal katān unu-unu*.

^l ha tau yaun: Ha Kitab Tawrat ha bahasa Hibrani, *kan Apu' Adam*.

niya, "Yampa sadja bihaun naawn in biya' tuud kaku', hangka-dugu' hangka-unud. Nganan ku siya ini babai bat sabab piyaawn siya dayn ha baran sin usug."^m
²⁴ Hangkan in usug mutas dayn kan ina'-ama' niya, mawn na humambuuk pa asawa niya, ampa in sila karuwa mahinang na hangka-unud. ²⁵ Way badju' sin usug iban sin asawa, sagawa' minsan bihadtu wala' sila simipug.

In Di' Pagkahagad Sin Mānusiya' Ha Tuhan Allahu Taala

3 Sakali ha katān sattuwa napaawn sin Tuhan Allahu Taala in hās yaun amu in maladju tuud in pikilan niya iban kapandayan magpangakkal. Na, miyawn simuuk pa babai in hās ampa na namissara amu agi, "Mayta'? Namayta' tuud kaniyu in Tuhan di' kamu pakaunun bunga sin unu-unu kahuy dī ha jambangan ini?"

² Simambung in babai amu agi, "Hipakaun kamu' in bunga sin manga kahuy dī ha jambangan, ³ sagawa' liyāng kami sin Tuhan di' pakaunun sin bunga sin kahuy amu in yari ha gi'tungan sin jambangan, sabab abila kami kumaun, atawa kumamput sadja sin manga bunga yan, na, matay kunu' kami."

⁴⁻⁵ Laung sin hās, "Ay kaw, bukun sayan bunnal Inda'. Asal sayan nakaingat in Tuhan sin di' kamu matay abila kamu kumaun bunga sin kahuy yaun piyanglāngan niya yan kaniyu; malayngkan abila kamu kumaun ha yan, mahinang kamu biya' sin Tuhan."ⁿ Sumawa sayan in pikilan niyu, umingat kamu sin mangi'-marayaw."

⁶ Na, liling sin babai marayaw in kahuy ha gi'tungan sin jambangan. Bang pa kaniya marayaw tuud aturun in kahuy yaun; makakūg-kūg kitaun iban mananam

^m babai; usug: Ha bahasa Hibrani mag'anggil in hurup sin duwa lapal ini.

ⁿ Tuhan: makadjari isab manga katuhanan.

kaunun in manga bunga. Na, imibug in babai sabab mabaya' siya sin ingat hikarihil kaniya sin kahuy yaun.

Sakali, ubus niya timali' sin bihadtu, magtuy na siya miyusu' sin bunga sin kahuy ha gi'tungan sin jambangan ampa siya kimutkut kimaun. Ubus mayan siya kimaun kiyadtuan niya isab in bana niya. Na, tiyabuk sa ini sin bana ampa kiyaun.

⁷ Naubus mayan sila kimaun sin bungang-kahuy, ampa sila nakasayu way badju' ha baran nila. Na, magtuy sila namitas dahun kahuy malaggu' ampa nila ini piyagtuhug-tuhug hīnang kaagi badju' piyagtabun sin baran nila.

⁸ Kimūp mayan kiyabahunusan nila na tuud in Tuhan Allahu Taala miyamanaw-manaw ha jambangan. Na, timapuk sila ha liyu sin manga kakahuyan. ⁹ Sakali, sa'bu sin Tuhan Allahu Taala miyamanaw, tiyawag niya in usug amu agi, "Hariin na ta' kaw yan?"

¹⁰ In agi sin usug, "Diyungug ta kaw Tuhan, miyamanaw harap mari kamu' sagawa' timapuk aku dayn kaymu sabab sin miyuga' aku pagga way badju' ku."

¹¹ Laung sin Tuhan Allahu Taala, "Hisiyu in imiyan kaymu in way badju' mu? Mayta'? Kimaun ka kaw yan bunga sin kahuy ha gi'tungan sin jambangan ini amu in piyaglāng ku kaymu?"

¹² In agi sin usug, "In babai ini Tuhan, amu in kiyari mu umiban kaku', dīhilan niya aku sin bungang-kahuy yaun. Na, kimaun aku."

¹³ Na, laung sin Tuhan Allahu Taala pa babai, "Mayta' mu yadtu nahinang?"

In sambung sin babai, "In hās yaun, iyakkalan niya aku, hangkan aku nakakaun."

In Hukuman Sin Tuhan

¹⁴ Na, laung sin Tuhan Allahu Taala pa hās, "Pasal sin kajariyanan mu subay kaw yan siksaun, pagmulkaan. Liyu dayn kaymu wayruun dugaing sattuwa in kugdanan sin mulka' ini. Tagnaan dayn ha

bihaun mananap na hadja kaw iban salugay mu buhi mahinang mu kakaun in bagunbun ha pagpananap mu yan. ¹⁵ Papagdugalun ta kaw iban sin babai ini; in panubu' mu iban sin panubu' niya makapagbanta na sadja. Ha pagbanta nila yan kaaluman sin kutkut mu in tikud-tikud sin manga panubu' sin babai, sagawa' pusatun da isab in ū mu kaagi sin panubu' niya."^p

¹⁶ Laung isab sin Tuhan Allahu Taala pa babai, "Gam mayan pasungun ku pa tuud in pagnanam mu sin ngi' parasahan ha pagburus mu, iban di' kaw yan kaluhayan mag'anak, sagawa' kasakitan kaw. Malayngkan minsan pa isab bihadtu di' malawa' in pagnapsu mu ha bana mu. Sa' na, bana mu in makapagdūl kaymu."

¹⁷ Laung sin Tuhan Allahu Taala pa usug,^r "Iyagad mu hati' in kabayaan sin asawa mu, kimaun kaw sin bungang-kahuy amu in agi ku kaymu, 'Ayaw kaw kumaun ha yan.' Na, pasal sin nahinang mu yan siksaun ku pagmulkaan in lupa'. Salugay mu buhi' maghusa' kaw tuud lumawag sin kabuhianan mu dayn ha pagbadja' sin lupa.

¹⁸ Subay kaw tuud tumuyu' magpajatu sin lupa' sabab tumubu' in kasagbut-sagbutan iban katunuk-tunakan. Pasal ha yan kumaun kaw kaginisan manga tiyanum magtubu' ha supaya sadja kaw mabuhi'. ¹⁹ Subay kaw yan tuud magtuyu' iban maghusa' magpaawn sin unu-unu na ha lupa', sambil kaw magbalik pa lupa' amu in bakas piyaghinang kaymu. Na, in ikaw yan asal da kaw lupa'. Pabalikun ta ra kaw pa lupa'."

²⁰ Manjari ngiyanan sin usug^s in asawa niya hi Sitti Hawa,^t sabab ina' siya sin katān mānusiya'.

^p *manga panubu'*. . . *panubu' niya*: makadjari isab *hambuuk panubu'*. . . *panubu' niya yan*.

^r *pa usug*: makadjari isab *kan Apu' Adam*.

^s *sin usug*: makadjari isab *hi Apu' Adam*. In hati sin ngan Adam ha bahasa Hibrani *mānusiya'* atawa *tau*.

^t *Hawa*: Umanggil in hurup sin ngan ini pa *hambuuk bissara* ha bahasa Hibrani, amu in maana niya *kabuh'* atawa *buh'*.

²¹ Hīnangan sin Tuhan Allahu Taala badju' in duwa magtiyaun, kiyawa' dayn ha pais hayup, ampa ini kiyawn kanila piyasulug.

In Pagpaīg Kan Apu' Adam Kay Sitti Hawa Dayn Ha Jambangan

²² Sakali laung sin Tuhan Allahu Taala, "Kitaa ba, nahinang na in tau biya' katu', kaingatan niya na in mangi'-marayaw." Subay sayan di' tugutan kumaun bunga sin kahuy amu makarihil kabuhi' pa kasaumulan. Abila hitugut kaniya in pagkaun sin bungang-kahuy yaun, na, mabuhī' sayan salama-lama."

²³ Hangkan in duwa magtiyaun piyaīg sin Tuhan Allahu Taala dayn ha jambangan sin hula' Idin, ampa in usug piyapag'uma sin lupa', amu in bakas kiyapaghinang kanila. ²⁴ Diyūy tuud sin Tuhan Allahu Taala in usug iban babai. Ubus ampa siya nagbutang sin manga malāikat mahal-mahal in lupa iban puddang nalalaga, jumaga duun ha dapit pa subangan sin jambangan ha hula' Idin. In puddang yaun timutudju pakain-pakain nagtatagama bang awn tau sumuuk pa kahuy makarihil kabuhi' pa kasaumulan.

Philippines
Tausug
Gn
1990
Armour
BSPHI
[Manila]
Philippines
B205681